

**Vec C-195/23**

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1  
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

**Dátum podania:**

27. marec 2023

**Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:**

Tribunal du travail francophone de Bruxelles

**Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:**

13. marec 2023

**Žalobca:**

GI

**Žalovaná:**

Partena, assurances sociales pour travailleurs indépendants ASBL

---

**1. Predmet a skutkové okolnosti sporu:**

- 1 GI, úradník Európskej komisie, od roku 2015 taktiež vykonáva doplnkovú vzdelávaciu činnosť v maximálnom rozsahu 20 hodín ročne.
- 2 Listom zo 4. júla 2018 Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Národný inštitút sociálneho poistenia pre samostatne zárobkovo činné osoby, skrátené „INASTI“) upozornil GI, že ako profesor vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť, a vyzval ho, aby sa z tohto dôvodu poistil v sociálnej poisťovni, ktorú si sám vyberie.
- 3 GI sa poistil v poisťovni Partena a platil príspevky na sociálne zabezpečenie.
- 4 Dňa 15. marca 2022 GI spochybnil, že podlieha belgickému systému sociálneho zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb, a vyzval poisťovňu Partena, aby mu vrátila uhradené príspevky na sociálne zabezpečenie v celkovej výške 3 242,09 eura.
- 5 Dňa 13. októbra 2022 sa GI obrátil na tribunal du travail (pracovný súd) – vnútroštátny súd.

**2. Relevantné ustanovenia:**

**A. *Zmluva o Európskej únii***

- 6 Článok 4 ods. 3 ZEÚ stanovuje:

„Podľa zásady lojálnej spolupráce sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv.

Členské štáty prijímajú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie.

Členské štáty pomáhajú Únii pri plnení jej úloh a neprijímajú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie.“

**B. *Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ C83, 2010, s. 266)***

- 7 Článok 12 stanovuje:

„Úradníci a ostatní zamestnanci Únie podliehajú v prospech Únie dani z platov, miezd a požitkov vyplácaných im Úniou v súlade s podmienkami a postupmi

ustanovenými Európskym parlamentom a Radou v súlade s riadnym legislatívnym postupom prostredníctvom nariadení po porade s dotknutými inštitúciami.

Sú vyňatí z vnútroštátnych daní z platov, miezd a požitkov vyplácaných Úniou.“

8 Článok 14 stanovuje:

„Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom a po porade s dotknutými inštitúciami prostredníctvom nariadení stanoví systém dávok sociálneho zabezpečenia pre úradníkov a ostatných zamestnancov Únie.“

**3. Tvrdenia účastníkov konania:**

**A. *GI***

- 9 GI v zásade tvrdí, že povinnosť mať postavenie samostatne zárobkovo činné osoby je v rozpore so zásadou jednotnosti systému sociálneho zabezpečenia, ktorý sa uplatňuje na úradníkov európskych inštitúcií podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ, a v rozpore so zásadou lojálnej spolupráce, pretože vytvára prekážku spôsobilú odradiť od výkonu pracovnej činnosti v rámci inštitúcie Európskej únie.

**B. *Partena***

- 10 Podľa názoru INASTI GI zodpovedá definícii samostatne zárobkovo činné osoby z dôvodu jeho vzdelávacej činnosti a musí tak byť poistený v jednej zo sociálnych poisťovní pre samostatne zárobkovo činné osoby a platiť príspevky na sociálne zabezpečenie.

**4. Posúdenie súdom:**

- 11 Vzhľadom na to, že GI je európskym úradníkom, je potrebné uplatniť články 12 a 14 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie.

- 12 V rozsudku z 10. mája 2017, Lobkowicz (C-690/15, EU:C:2017:355), Súdny dvor uviedol:

„36 Úradníci Únie totiž podliehajú spoločnému systému sociálneho zabezpečenia inštitúcií Európskej únie, ktorý je v súlade s článkom 14 protokolu stanovený Európskym parlamentom a Radou formou nariadenia v súlade s riadnym legislatívnym postupom a po porade s inštitúciami.

...

41 Analogicky s článkom 12 protokolu, ktorý pre úradníkov Únie zavádza v jej prospech jednotné zdanenie platov, miezd a požitkov vyplácaných Úniou, a v dôsledku toho upravuje oslobodenie týchto súm od vnútroštátnych daní, treba

na článok 14 tohto protokolu v rozsahu, v akom zveruje inštitúciám Únie právomoc stanoviť systém sociálneho zabezpečenia pre jej úradníkov, hľadiť tak, že z neho vyplýva odobratie z právomoci členských štátov ich povinnosti zahrnúť úradníkov Únie do vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia a povinnosti, aby títo úradníci museli prispievať na financovanie takého systému.

...

44 Z vyššie uvedeného vyplýva, že s vylúčením členských štátov **len Únia má právomoc stanoviť pravidlá uplatniteľné na úradníkov Únie, pokiaľ ide o ich povinnosti v oblasti sociálneho zabezpečenia.**

45 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, **článok 14 protokolu a ustanovenia služobného poriadku v oblasti sociálneho zabezpečenia plnia voči úradníkom Únie funkciu, ktorá je obdobná funkcii článku 13 nariadenia č. 1408/71 a článku 11 nariadenia č. 883/2004 a ktorá spočíva v zákaze toho, aby úradníci Únie mali povinnosť prispievať do rôznych systémov v tejto oblasti.**

46 Taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide v konaní vo veci samej, ktorá zaťažuje príjmy úradníka Únie sociálnymi príspevkami a odvodmi, ktoré sa osobitne používajú na financovanie systému sociálneho zabezpečenia dotknutého členského štátu, teda porušuje výlučnú právomoc zverenú Únii tak článkom 14 protokolu, a aj relevantnými ustanoveniami služobného poriadku, osobitne tými, ktoré upravujú povinné príspevky úradníkov Únie na financovanie systému sociálneho zabezpečenia.“

...

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 14 protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluvám o EÚ, FEÚ a ESAE, ako aj ustanovenia služobného poriadku úradníkov Európskej únie týkajúce sa systému spoločného sociálneho zabezpečenia inštitúcií Únie sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide v konaní vo veci samej, ktorá stanovuje, že z príjmov z prenájmu nehnuteľností poberaných v členskom štáte úradníkom Európskej únie, ktorý má svoje bydlisko na účel platenia daní v tomto členskom štáte, sa musia odvádzať sociálne príspevky a odvody, ktoré sa používajú na financovanie systému sociálneho zabezpečenia toho istého členského štátu.“ (zvýraznené súdom)

- 13 Systém sociálneho zabezpečenia úradníkov Európskej únie je tak spoločným systémom, pre ktorý má výlučnú právomoc Únia.
- 14 Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2002 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zakotvuje zásadu jednoty použiteľných právnych predpisov.

- 15 Vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora sa však nariadenie (ES) 883/2004, a najmä jeho článok 11 odsek 1 týkajúci sa zásady jednoty, neuplatňuje na úradníkov Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 2004, My, C- 293/03, EU:C:2004:821; a z 10. mája 2017, Lobkowicz, C- 690/15, EU:C:2017:355).
- 16 Vznikla tak otázka, či sa táto zásada môže analogicky uplatniť na úradníkov Európskej únie. Vo svojom rozsudku z 10. mája 2017, Lobkowicz (C- 690/15, EU:C:2017:355), Súdny dvor toto potvrdil, ale položená prejudiciálna otázka sa týkala príjmov z prenájmu nehnuteľností a nie príjmov z inej práce, než tej, ktorá súvisí s postavením európskeho úradníka, čo nezodpovedá situácii GI, ktorý vykonáva inú pracovnú činnosť.
- 17 Navyše vzhľadom na zásadu lojálnej spolupráce zakotvanej v článku 14 ods. 3 ZEÚ Súdny dvor vylúčil aplikáciu vnútroštátnych predpisov členského štátu v oblasti sociálneho zabezpečenia, pričom usúdil, že tieto ustanovenia môžu sťažiť výkon pracovnej činnosti v rámci inštitúcie Európskej únie, či dokonca od neho odradiť.
- 18 V rozsudku z 10. septembra 2015, Wojciechowski (C- 408/14, EU:C:2015:591), Súdny dvor uviedol:
- „44 Taká právna úprava môže totiž zamestnanca, ktorý má odpracované určité roky a prispieval do dôchodkového systému zamestnancov tohto členského štátu, odradiť od prijatia pracovnej ponuky od inštitúcie Únie so sídlom v tomto členskom štáte alebo ho motivovať k predčasnému skončeniu tohto služobného pomeru, keďže mu na základe tejto právnej úpravy hrozí v dôsledku zotrvania na pracovnom mieste alebo odpracovaním vysokého počtu rokov v tejto inštitúcii strata nároku na dôchodok získaného v rámci zamestnania v tomto členskom štáte pred jeho nástupom do služobného pomeru v Únii.
- 45 Také následky sú neprípustné vzhľadom na povinnosť spolupráce a lojálnej pomoci, ktorú majú členské štáty voči Únii, a ktorá nachádza vyjadrenie v povinnosti uľahčiť jej dosiahnutie jej úloh zakotvanej v článku 4 ods. 3 ZEÚ.“
- 19 V rozsudku zo 4. februára 2015, Melchior (C- 647/13, EU:C:2015:54), Súdny dvor uviedol:
- „27 Právna úprava členského štátu, ktorá odmieta zohľadniť na účely vzniku nároku na dávky v nezamestnanosti obdobia výkonu práce ako zmluvný zamestnanec v inštitúcii Únie so sídlom v tomto členskom štáte, tiež môže sťažiť prijímanie zmluvných zamestnancov týmito inštitúciami. Ako totiž uviedol generálny advokát v bodoch 51 až 53 svojich návrhov, takáto právna úprava môže odradiť pracovníkov, ktorí majú bydlisko v tomto členskom štáte, vykonávať v inštitúcii Únie povolanie, ktorého predpismi obmedzená dĺžka trvania ich stavia do perspektívy, že musia dočasne nastúpiť alebo opätovne nastúpiť na vnútroštátny pracovný trh, keďže z dôvodu tohto zamestnania im hrozí

nebezpečenstvo, že nebudú disponovať počtom odpracovaných dní vyžadovaným touto právnou úpravou, aby mohli poberať dávky v prípade nezamestnanosti.

28. Takáto právna úprava môže spôsobiť rovnaký odradzujúci účinok, pokiaľ ide o neuznanie doby nezamestnanosti, za ktorú bol vyplatený príspevok v nezamestnanosti podľa PZOZ, za dobu výkonu práce na účely vzniku nároku na dávky v nezamestnanosti v tomto členskom štáte, keďže doba nezamestnanosti, za ktorú bola vyplatená dávka v súlade s jeho právnou úpravou, sa za takúto dobu uznáva.“

- 20 Nakoniec v rozsudku z 10. mája 2017, Lobkowicz (C-690/15, EU:C:2017/355), Súdny dvor dodal:

„47 Navyše hrozí, že takáto právna úprava naruší rovnosť zaobchádzania medzi úradníkmi Únie a tým odradí od výkonu povolania v inštitúcii Únie, keďže niektorí úradníci by museli prispievať nielen do spoločného systému sociálneho zabezpečenia inštitúcií Únie, ale aj do vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia.“

- 21 Zo skúmania citovanej judikatúry vyplýva, že taký prípad ako GI zrejme ešte nebol posudzovaný a predložený Súdnemu dvoru. Otázky podriadenosti GI belgickému systému sociálneho zabezpečenia samostatne zárobkovo činných osôb však môžu byť zodpovedané len vo svetle odpovede Súdneho dvora na prejudiciálnu otázku, ktorá bude položená podľa článku 267 ZFEÚ.
- 22 Tento súd spresňuje, že podobná prejudiciálna otázka, avšak v inom kontexte, bola položená 9. júna 2022 v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vedeného na Súdnom dvore pod číslom veci C-415/22.

## **5. Prejudiciálna otázka:**

- 23 Tento súd predkladá Súdnemu dvoru nasledovnú otázku:

Bránia protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, a to najmä jeho článok 14, zásada jednotnosti systému sociálneho zabezpečenia, ktorý sa vzťahuje na zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby, či už sú v aktívnom alebo dôchodkovom veku, a zásada lojálnej spolupráce vyplývajúca z článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii tomu, aby členský štát stanovil úradníkovi, ktorý okrem výkonu služobnej činnosti v rámci európskej inštitúcie vykonáva s jej povolením aj doplnkovú vzdelávaciu činnosť, povinnosť podliehať vnútroštátnemu systému sociálneho zabezpečenia a platiť príspevky na sociálne zabezpečenie, hoci tento úradník podľa Služobného poriadku úradníkov už podlieha spoločnému systému sociálneho zabezpečenia inštitúcií Európskej únie?